

ENTREVISTA A

Marta G. Otín

Directora de teatre i artista pedagoga

Llicenciada en Interpretació per l'Institut del Teatre de Barcelona, la granollerina Marta G. Otín és artista pedagoga i directora de teatre, i coordinadora i directora d'Arsènic, un espai de creació i formació teatral situat a Roca Umbert Fàbrica de les Arts, des d'on reivindica l'ensenyament del teatre més enllà del seu aspecte lúdic. L'octubre de 2022, amb dos alumnes d'Arsènic i dos de l'Escola d'Arts Escèniques de Manresa, va viatjar a Palestina, en un intercanvi cultural en el marc del projecte 'Som Constructores', impulsat per l'Associació Catalana per la Pau. Una iniciativa que pretén incrementar el compromís i la sensibilitat de la ciutadania catalana en la defensa de la cultura de pau i, al mateix temps, pretén ser una reivindicació dels drets i llibertats dels pobles. En aquest viatge van poder conèixer de primera mà The Freedom Theatre, un teatre i centre cultural situat al camp de refugiats de Jenin, a Palestina.

© XAVI SOLANAS

Per a Arsènic, com ha estat l'oportunitat de formar part del projecte 'Som Constructores'?

'Som Constructores' és un projecte que ens va plantejar l'Associació Catalana per la Pau (ACP), i nosaltres de seguida ens hi vam apuntar. En un inici ens van oferir que un actor i director de teatre palestí, Ahmed Tobasi, pogués venir a l'escola a fer un taller de teatre amb l'alumnat, i poder explicar una mica la situació de Palestina. No vaig dubtar-ho ni un moment. Sempre és interessant i enriquidor per als alumnes poder treballar amb gent de fora, i més si és algú que viu una realitat tan diferent de la nostra. Aquest taller es va fer també en escoles de Lleida, Manresa, Girona..., i a la Sala Becket per a professionals. Vam poder conèixer què és The Freedom Theatre i la manera de treballar d'Ahmed Tobasi.

A l'octubre va fer un taller de teatre a Palestina.

'Som Constructores' ens va oferir la possibilitat d'enviar dos alumnes d'Arsènic a Palestina, fer un taller de teatre i poder conèixer la situació i el projecte de The Freedom Theatre. Jo vaig voler que algú més del centre hi pogués anar i que no quedés només en una experiència de dos alumnes, sinó que pogués créixer i poguéssim explicar-ho. Estic molt agraïda a Can Jonch. Centre de Cultura per la Pau i a l'Ajuntament de Granollers, que ens van posar en contacte amb l'ACP, van impulsar el projecte i van fer possible que poguéssim anar-hi tres persones. Per als alumnes d'Arsènic i per a mi mateixa, participar en el projecte 'Som Constructores' ha estat un regal, una experiència transformadora molt potent.

Com va ser l'experiència del viatge?

L'ACP ens va fer una formació prèvia al viatge sobre la situació a Palestina, la diferència entre violència i defensa... El dret internacional, de fet, diu que si et trobes en un territori ocupat, tens dret a la defensa. I que no és un territori ocupat, Palestina? Més enllà del taller de teatre i de conèixer The Freedom Theatre, per l'Ahmed Tobasi era molt important ensenyar-nos com viuen. Ells senten que ningú els escolta, que el món no els mira. I necessiten altaveus. Són refugiats dins del seu propi país.

Què us va impressionar més?

Israel és un país on a cada cantonada trobes militars amb metralletes. Quanta inseguretat dins aquesta pretesa seguretat... I vas veient els murs, els *checkpoints*, els colons que ocupen territoris, cases fortificades amb banderes israelianes enmig de ciutats palestines... Els palestins viuen sota pressió, no són valorats com a éssers humans. Vam anar un dia a Jerusalem, amb un guia, i vam fer una immersió total. Va ser molt bèstia. Per una banda, estàs en una ciutat que és el bressol de moltes cultures, el Jerusalem de la Bíblia, que forma part de la nostra tradició cristiana... Hi ha llocs que encara que no siguis creient són molt emocionants, com el Sant Sepulcre, el Mur de les Lamentacions... I veus el turisme religiós, però també la vida quotidiana, els militars, els punts de control que separen el barri àrab del barri jueu. Són com dues ciutats. I de cop i volta, als barris palestins o en ciutats com Hebron, trobes pisos ocupats amb reixes i banderes israelianes. I aquesta sensació d'ocupar territoris passa en altres llocs de Cisjordània, on els colons israelians es van menjant el territori palestí.

“Israel és un país on a cada cantonada trobes militars amb metralletes. Quanta inseguretat dins aquesta pretesa seguretat...”

“El teatre és una eina de transformació social i de creixement personal molt poderosa”

I va conèixer The Freedom Theatre.

És un teatre i centre cultural al camp de refugiats de Jenin. Va ser fundat per una jueva, Arna Mer Khamis. Inicialment, era The Stone Theatre. Va començar oferint activitats per a infants a Jenin i, quan va morir, va derivar en The Freedom Theatre, de la mà del seu fill. Actualment, l'Ahmed Tobasi és el director artístic de The Freedom Theatre. La vida de l'Ahmed ha estat dura, d'aquelles d'obra de teatre. Però les vides dels personatges provenen d'experiències reals. Va ser arrestat l'abril de 2002, durant la segona Intifada, quan tenia 17 anys, i fins als 21 no va ser alliberat. Actualment, té doble nacionalitat, ja que va demanar asil polític a Noruega.

Quin és el projecte de The Freedom Theatre?

The Freedom Theatre és un projecte social, una forma de resistència cultural a través de l'art i la no-violència. El seu projecte no tracta d'alliberar Palestina. No només lluita contra l'ocupació, sinó que a vegades també contra la seva pròpia cultura i tradició. Hi ha molta gent que no veu bé que facin teatre o just aquest any han fet un festival de teatre feminista. A les tardes fan extraescolars per als nens del camp de refugiats. I als matins ofereixen formacions per a joves intèrprets, de tres anys de durada.

El teatre com a eina de transformació social.

El teatre és una eina de transformació social i de creixement personal molt poderosa. L'eina de treball ets tu, és el teu cos, les teves emocions, les teves dificultats... i quan et poses a l'espai teatral, t'hi has d'enfrontar constantment, vulguis o no vulguis. El teatre et permet entendre les teves dificultats i aprendre a gestionar-les. I si les persones ens transformem, d'alguna manera modifiquem l'entorn. Per altra banda, el fet teatral implica una convenció claríssima: jo pujo dalt de l'escenari, i tu em vens a escoltar. Jo tinc una arma i el que jo expliqui ho escoltaràs. Pots aixecar-te de la cadira i marxar, però si fas això ja t'haurà incomodat alguna cosa. L'art té aquest poder de transformació. Et fa reflexionar, apreus sobre les complexitats de les reaccions humanes. I alhora és terapèutic. Quan les compartim, fins i tot les coses més greus es dilueixen.

Des del teatre, som constructores...?

M'agrada molt el títol 'Som Constructores'. Perquè d'alguna manera construïm un futur nou. I la construcció ve sempre de la desconstrucció. Ens hem de desconstruir per poder construir. I això exigeix saber qui ets, quines són les teves mancances... Hi ha una tendència a educar en positiu, a destacar els punts forts, allò que és bo. Això està molt bé, però... i les teves dificultats? Si aprenem a treballar des d'elles, si les enfrontem i les convertim en alguna cosa que no ens fa por... no són tan grans.

“The Freedom Theatre és un projecte social, una forma de resistència cultural a través de l'art i la no-violència. No només lluita contra l'ocupació, sinó que a vegades també contra la seva pròpia cultura i tradició”

'Som Constructores' vol sensibilitzar en la defensa de la cultura de la pau.

'Som Constructores' parla de construir alguna cosa juntes. En la sessió de teatre que vam fer a Palestina, va haver-hi un moment que em va emocionar moltíssim: uns parlàvem en anglès, i d'altres només en àrab, però fèiem teatre, ens enteníem. No hi havia cap obstacle. No tenia gens d'importància ni la religió, ni la procedència, ni la llengua que parléssim... Érem un grup de persones que estàvem compartint un moment i un tema que ens interessava. Si sabéssim fer això a la vida... si els polítics veiessin el poder que té això, si ens poguéssim barrejar... Vaig conèixer una noia palestina, cristiana i feminista, que no parava de dir-me que no encaixava enlloc. I una altra noia que per visitar la família havia de passar pels *checkpoints*, on la podien retenir hores... no parava de dir que en aquests controls ella se sentia "no-persona". Sostenir això emocionalment és molt difícil. I per això fan molt drama teatre, és a dir, utilitzen el teatre i les eines teatrals per fer teràpia.

El 24 de febrer feu una acció teatral a Granollers.

El projecte 'Som Constructores' culmina aquest mes de febrer amb una acció teatral conjunta amb joves de Manresa i tres joves de Palestina que venen aquí. Però aquesta experiència va molt més enllà del teatre. Volem regalar-los una setmana de tranquil·litat, d'anar a veure el mar, de conèixer diferents indrets, de sortir de festa... i després farem teatre. Prepararem una acció teatral potent per explicar què passa a Palestina, per ser el seu altaveu, a través de fragments de "The Revolution's Promise", una obra creada per Artists On The Frontline i The Freedom Theatre, després de l'assassinat d'un dels seus fundadors, Juliano Mer Khamis. Hi trobem el testimoni d'artistes palestins, així com la història d'aquest teatre dins el camp de Jenin, des de la seva fundació fins a l'actualitat, alhora que explica també la història de Palestina. El 24 de febrer a les 20 h estarem a Llevant Teatre. I també actuarem a la Seu d'Urgell i a Manresa.

Marta G. Otín, Ahmed Tobasi i alumnes d'Arsenic i de l'Escola d'Arts Escèniques de Manresa, al camp de refugiats de Jenin, durant el viatge a Palestina el passat mes d'octubre

